

## Logopedene i Orkland kommune jobber med barn og ungdom 0-16 år med:

- Taleflytvansker
- Oralmotoriske vansker
- Stemmevansker
- Språklydsvansker

# Taleflytvansker

Taleflytvansker er en fellesbetegnelse for stamming og løpsk tale

## Stamming

Rytmeforstyrrelse i talen, karakterisert av ulike brudd i talens rytme

- Gjentakelser av språklyder, stavelser eller småord (v-v-vil, vi-vi-vil, vil-vil-vil)
- Forlengelser av språklyder (vvvvil)
- Blokkeringer, hvor en opplever fullstendig stopp av lyd og/eller luft ved tale

Forekomsten hos barn er 5-10%, for voksne ca. 1%

## Løpsk tale

Løpsk tale påvirker evnen til å kommunisere på en klar og tydelig måte

- Hurtig og/eller uregelmessig taletempo (støtvis)
- Utelatelser av funksjonsord/småord
- Vansker med setningsoppbygging
- Overdreven bruk av fyllord som «eh», «um»
- Manglende eller uvanlig bruk av pauser
- Vansker med å holde tråden i samtaler

# Taleflytvansker

Taleflytvansker er en fellesbetegnelse for stamming og løpsk tale

## Stamming

Rytmeforstyrrelse i talen, karakterisert av ulike brudd i talens rytme

- Gjentakelser av språklyder, stavelser eller småord (v-v-vil, vi-vi-vil, vil-vil-vil)
- Forlengelser av språklyder (v-v-vil)
- Blokkeringer, hvor en opplever fullstendig stopp av lyd og/eller luft ved tale

Forekomsten hos barn er 5-10%, for voksne ca. 1%

## Løpsk tale

Vanske som påvirker evnen til å kommunisere på en klar og tydelig måte

- Hurtig og støtvis tale
- Repetisjon av ord, setninger eller stavelser
- Utelatelse av lyder og stavelser
- Overdreven bruk av fyllord som «ehm»
- Få pauser og/eller pauser på feil sted
- Vansker med å holde den «røde tråden» i samtalen
- Manglende oppmerksomhet på samtalepartneren

# Oralmotoriske vansker

---

Oralmotorikk handler om muskler som trengs for tale, mimikk, spising, drikking, rensing av munnhulen og for å håndtere spytt. Dette er munn- og ansiktsfunksjoner, også kalt orofasiale funksjoner.

En dysfunksjon i muskulaturen i ansiktet (tunge, leppe, kjeve og kinn) kan føre til vansker med blant annet uttale, sikling og svelging (dysfagi).

Oralmotorisk trening kan være nødvendig dersom muskulaturen ikke fungerer slik at nødvendige funksjoner opprettholdes.

# Stemmevansker

Stemmevansker kan oppstå som følge av sykdom, skade eller feilbruk av stemmen. Stemmen kan oppleves svakere, mer luftfylt, hesere eller mer ru enn vanlig.

Den vanligste formen for stemmevansker hos barn er heshet som følge av overbelastning av stemmen, og rammer ofte utadvendte og aktive barn som snakker høyt og mye.

I mange tilfeller er det hensiktsmessig med hovedfokus på indirekte tiltak som dreier seg om tilrettelegging av god stemmeatferd rundt barnet.

Barn som er født svært prematurt og barn som har vært intubert har større risiko for å utvikle langvarige stemmevansker dersom nerven til ett eller begge stemmebånd er skadet.

Før logopedisk oppfølging skal det alltid foreligge en undersøkelse hos øre-nese- og halslege.

# Språklydsvansker

Vansker med å uttale ord som forventet ut fra alder.

Språklydsvansker kan opptre alene, men kan også være en del av en større språkforstyrrelse. Dersom det handler om en språkforstyrrelse er det ikke sikkert at det er språklydsvansken det er viktigst å jobbe med.

## Artikulatoriske/Fonetiske vansker

- Vansker med å uttale enkelte språklyder selv om språksystemet forstås og mestres

## Fonologiske vansker

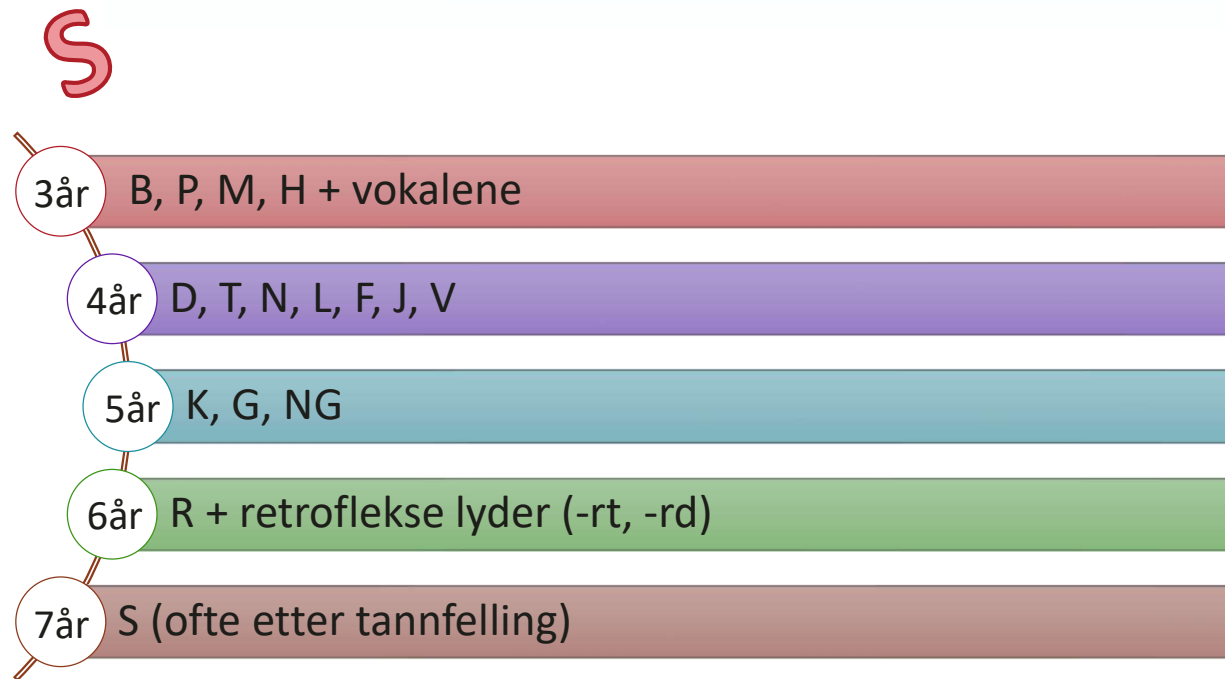
- Vansker med å tilegne seg og bruke språklydsystemet som helhet

## Verbal dyspraksi

- Nedsatt evne til å utføre viljestyrte bevegelser som kreves for å snakke.

M



# Barns språklydsutvikling



A

R

F

-  Rekkefølgen er lik for de fleste barn, men ikke for alle
-  Det er stor variasjon når barna mestrer de ulike lydene
-  Barn kan fortsatt streve med skj- og kj-lyden



**ORKLAND  
KOMMUNE**